

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odkazy ve světle judikatorního vývoje SDEU

Posledních, z právního pohledu nemnoho měsíců přineslo – jak tomu již v oblasti IT práva či práva duševního vlastnictví obecně bývá – opět poměrně dramatické změny, tentokrát především na poli hypertextových odkazů, pocházející z pera Soudního dvora Evropské Unie (SDEU). Následujícím článkem si dovoluji vážené čtenáře s těmito změnami seznámit, a to zejména v kontextu celkem přímočarého trendu, který představují.

V rovině evropského práva bylo donedávna v zásadě možné na problematiku odkazů směřujících na autorskoprávně chráněná díla, nacházející se na platformách třetích stran nahlížet z perspektivy dvou okruhů subjektů připadajících v této souvislosti do úvahy: samotných osob umísťujících odkaz na určité webové stránce na straně jedné, tedy z čistě autorskoprávního pohledu na základě směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva, jehož středobodem je interpretace pojmu „sdělování veřejnosti“, a provozovatelů webových stránek od těchto osob odlišných na straně druhé, pokud se v jejich případě dá hovořit o poskytování služeb informační společnosti dle tzv. e-commerce směrnice 2000/31/ES.[1] Prakticky je toto rozdělení nejlépe patrné kupříkladu na situaci diskuzního fóra, na něž jednotliví uživatelé vkládají odkazy směřující na filesharingové služby nejrůznějšího charakteru.

Předmětná problematika byla z autorskoprávního pohledu v podstatné míře prvně artikulována dnes již legendárním rozsudkem Svensson[2] z roku 2014, který prostřednictvím konstrukce „nové veřejnosti“ dovedl, že umístění odkazu na autorskoprávně chráněný obsah na platformě třetí strany – ovšem se souhlasem nositele autorského práva (který by tedy byl i bez umístění příslušného odkazu jinak volně přístupný), nepředstavuje sdělování veřejnosti provozovatelem dané webové stránky (v daném případě byl umístovatelem odkazu i provozovatelem stránky totožný subjekt, což soud partikulárně nerozváděl).

Tyto závěry SDEU rozvedl v poměrně nedávném rozsudku GS Media[3], kde dovedl, že za účelem posouzení, zda umístění hypertextových odkazů na internetové stránce na chráněná díla, která jsou volně dostupná na jiné internetové stránce bez souhlasu nositele autorského práva, představuje sdělování veřejnosti, je třeba určit, zda byly tyto odkazy poskytnuty nikoli za účelem dosažení zisku osobou, která nevěděla nebo nemohla rozumně vědět o protiprávní povaze zveřejnění těchto děl na této jiné internetové stránce, nebo zda naopak byly poskytnuty za účelem dosažení zisku, v kterémžto případě musí být taková znalost presumována. Pro první situaci v zásadě parafrázoval notice-and-takedown proceduru[4], přičemž nevyvrácení domněnky ujištění se, že se o protiprávní zveřejnění nejedná, stíhá následek hodnocení jednání spočívající v umístění hypertextového odkazu jako sdělování veřejnosti, ovšem explicitně pro *autora umístění* (v konkrétním případě byl provozovatelem stránek i umístovatelem odkazu taktéž jeden subjekt).

Samotní provozovatelé platforem charakteru služeb informační společnosti se pak mohli v obecné rovině dosud spoléhat na e-commerce směrnici s odvoláním na její čl. 14, zakotvující vyloučení odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti spočívající v ukládání informací poskytovaných příjemcem služby, pokud daný provozovatel nebyl seznámen s protiprávním charakterem obsahu pod odkazem se skrývajícím, či nehrál aktivní roli takové povahy, kdy by bylo možné konstatovat, že právně závadný charakter odkazovaného obsahu zná nebo kontroluje[5][6], a to i s poukazem na neexistenci obecné povinnosti dohledu ve smyslu čl. 15 této směrnice.

Uvedené konstrukce v zásadě spočívaly na myšlence, že pro jednotlivce, kteří chtějí odkazy na protiprávně zpřístupněná díla někam umístit, je obtížné ověřit, zda internetová stránka, na kterou mají tyto odkazy vést, zpřístupňuje díla, která jsou chráněna, či zda nositelé autorských práv těchto děl souhlasili s jejich zveřejněním na internetu, případně zda nedošlo ke změně obsahu odkazovaného obsahu po jeho umístění. Tuto úvahu lze tím více vztáhnout na provozovatele webových stránek (poskytovatele služeb informační společnosti), kde takové odkazy představují pouze user-generated content. Na druhou stranu poměrně široké vymezení výjimky především e-commerce směrnice dopadalo ve světle interpretace SDEU na značné spektrum webových stránek, zahrnující v sobě i takové, jejichž účelem bylo převážně či zcela sdílení autorskoprávně chráněného obsahu toliko prostřednictvím zpřístupněním odkazů na vlastní úložiště, kde byl umístěn.

V perexu avizované změny přinesl Soudní dvůr ve svém červnovém rozsudku Stichting Brein[7]. V rámci původního sporu se Stichting Brein, nadace zastupující zájmy nositelů autorských práv, domáhala vůči žalovaným ISP nařízení blokace přístupu k platformě The Pirate Bay (dále TPB). Tato platforma představuje největší databázi tzv. torrentů, tedy souborů umožňujících - zjednodušeně řečeno - sdílení obsahu prostřednictvím protokolu BitTorrent. Podstatné je, že soubory torrent (stejně jako jejich alternativa - magnet linky) představují ve své podstatě toliko odkazy na cílový obsah, přičemž musí být vytvořeny a na TPB nahrány jejími uživateli. TPB pak provádí indexaci těchto souborů a umožňuje mezi nimi vyhledávání.

V daném případě se jednalo opět o interpretaci pojmu „sdělování veřejnosti“, přičemž souvislosti s e-commerce směrnicí se soud nevěnoval, ačkoliv zkonstatoval, že díla prostřednictvím odkazů (tedy torrentů) nejsou uživatelům TPB zpřístupněna jejím provozovatelem, nýbrž jejími uživateli. Předestřel zde ovšem úvahu, že v této situaci jednají provozovatelé s cílem poskytnout přístup ke chráněným dílům prostřednictvím indexace a sestavení seznamu souborů torrent, poskytnutí možnosti vyhledávání, filtrování obsahu apod., následkem čehož sami poskytují svým uživatelům přístup k předmětným dílům. Přítomnost prvku „nové veřejnosti“ pak SDEU dovedl tak, že provozovatelé TPB museli vědět o umožnění zpřístupnění děl zveřejněných bez svolení nositelů práv v rámci platformy BitTorrent. Konečně skutečnost, kdy je TPB zdrojem značných příjmů z reklamy nesporně vede k závěru o jejím provozování za účelem zisku. Vycházeje z těchto úvah SDEU dovedl, že zpřístupnění a správa platformy jakou je TPB představuje sdělování veřejnosti.

Přestože se dá usuzovat, že za použití obdobné argumentace by se mohlo dojít k dovození odpovědnosti TPB i dle e-commerce směrnice s poukazem na to, že právně závadný charakter odkazovaného obsahu zná nebo kontroluje, tato cesta v každém případě zvolena nebyla (jakkoliv být nejspíše v daném sporu zvolena ani být nemohla, jelikož žalovaní poskytovali toliko služby typu prostý přenos). Ve světle naznačeného judikatorního vývoje by se dalo i spekulovat, že v duchu hesla o účelu světlicím prostředky se SDEU vydal na cestu dovozování protiprávnosti autorskoprávními prostředky tam, kde postup dle e-commerce směrnice doposud selhával.

Otázkou tedy v tuto chvíli především zůstává, jak široce budou uvedené závěry SDEU aplikovány v praxi co do množství a zejména konkrétních typů webových stránek (například v úvodu zmiňovaných filesharingových fór). V druhém sledu bude vzhledem k popsanému trendu judikatury neméně zajímavé sledovat, jakých dalších nečekaných zvrátů budeme svědky u jiných, prozatím podobně sporných fenoménů internetu.

Jaroslav Kuba,

student 5. ročníku Právnické fakulty Univerzity Karlovy

e-mail: jar.kuba@gmail.com

[1] Dle této směrnice je službou informační společnosti obecně každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.

[2] Rozsudek SDEU ze dne 13. února 2014, Svensson a další (C-466/12)

[3] Rozsudek SDEU ze dne 8. září 2016, GS Media (C-160/15)

[4] Bod č. 49: *Naproti tomu, je-li prokázáno, že taková osoba věděla nebo vědět mohla, že použitý hypertextový odkaz zpřístupňuje protiprávně zveřejněné dílo na internetu, například na základě skutečnosti, že na to byla upozorněna nositeli autorského práva, je třeba mít za to, že poskytnutí takového odkazu představuje „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29.*

[5] Rozsudky SDEU ze dne 23. března 2010, Google France a Google (C-236/08 až C-238/08)

[6] Rozsudek SDEU ze dne 12. července 2011, L'Oréal SA a další (C-324/09)

[7] Rozsudek SDEU ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)